

РЕШЕНИЕ

№ 2467

гр. София, 16.09.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Мазгалов

Членове: Силвана Гълъбова
МАРИЯ ЕМ. МАЛОСЕЛСКА

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от Красимир Мазгалов Въззивно гражданско дело № 20211100506953 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и следв. от ГПК.

С решение от 04.03.2021г., постановено по гр.д. № 13950/2020г. на СРС, ГО, 76 състав, е уважен предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК иск с правно основание чл. 59 от ЗЗД за признаване за установено по отношение на „Т.С.“ ЕАД, че ответниците А.Е. Н. и Л.И. Н. дължат солидарно сумата от 464, 52 лева представляваща стойност на доставена топлинна енергия през периода от м.11.2016г. до м.10.2017г. в недвижим имот – магазин № 2, находящ се в гр. София, ул. ****, ведно със законната лихва от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение до окончателното изплащане, с която сума ответникът се е обогатил неоснователно за сметка на ищеца. Със същото решение е отхвърлен предявеният иск по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за обезщетение за забава в размер на 99, 75 лева - законна лихва върху стойността на доставената топлинна енергия за периода от 31.12.2016г. до 28.11.2019г.

Срещу решението, в частта, в която е уважен предявеният иск, е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК въззивна жалба от ответниците А.Е. Н. и Л.И. Н., в която са изложени оплаквания за допуснати от първоинстанционния съд съществени нарушения на съдопроизводствените правила, довели до необоснованост на формираните изводи, както и за нарушение на материалния закон. Конкретно се твърди, че ответниците не са пасивно материално легитимирани да отговарят по предявения иск за неоснователно обогатяване, тъй като топлоснабденият имот е бил ползван от трети за спора лица въз основа

на валидно възникнало облигационно правоотношение по договор за наем. В този смисъл считат, че лицето, което се е обогатило неоснователно за сметка на ищеца, е наемателят на имота, който реално е ползвал доставяната топлинна енергия през процесния период. Поддържат становище, че не е доказано количеството на реално потребената топлинна енергия, тъй като представените писмени доказателства са частни документи, които са непротивопоставими на ответниците. Релевират възражения за нищожност на издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК по подробно изложени съображения. С оглед изложеното е направено искане за отмяна на решението в обжалваната му част и за отхвърляне на предявения иск.

Насрещната страна "Т.С." ЕАД оспорва въззивната жалба като неоснователна.

Третото лице-помагач не изразява становище.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Предявен е по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК иск с правно основание чл. 59, ал. 1 от ЗЗД за установяване съществуването на вземане в полза на ищеца, с източник – неоснователно обогатяване.

Настоящият съдебен състав счита, че решението в обжалваната му част е неправилно по следните съображения:

Съгласно разпоредбата на чл. 59 от ЗЗД всеки, който се е обогатил без основание за сметка на друго дължи да му върне онова, с което се е обогатил до размера на обедняването. Правото на иск по чл. 59, ал.1 от ЗЗД възниква, когато ищецът не разполага с друг иск, с който може да се защити. С тази законова норма се осуетява всяко неоснователно преминаване на блага от едно имущество в друго, въпреки липсата на конкретно уредена възможност в други текстове на закона.

Фактическият състав на неоснователното обогатяване включва в кумулативна даденост следните елементи: обогатяване на ответника, обедняване на ищеца, които произтичат от един общ факт или обща група факти и това разместване на блага да е настъпило без основание, както и липса на друго основание за защита на правата на обеднелия ищец. Обогатяването може да е в резултат на спестяване на разходи, които обогатилото се лице е следвало да извърши, увеличаване на имуществото му или намаляване на пасивите му. При хипотезата на чл. 59 ЗЗД неоснователно обогатилият се за сметка на друго дължи да му върне онова, с което се е обогатил, но само до размера на обедняването, тоест дължи се по-малката от двете суми между обедняването и обогатяването. Връзката между обедняването и обогатяването не е причинно-следствена. Обогатяването не е следствие на обедняването и обратното. Те двете обаче, трябва да са последица от други общи за двете предпоставки факти, без да е нужно да произтичат едно от друго. Размерът на обедняването и обогатяването се решава с оглед на конкретната фактическа обстановка, като всъщност това е пазарната стойност на блага, с което ищецът

е обеднял, а ответникът се е обогатил. Тази сума ответникът би дължал, а ищецът би получил и в този смисъл е налице обогатяване на ползващия за сметка на обедняването на ищеца. Вземането за обезщетение за мораторна лихва при общия фактически състав на неоснователното обогатяване по чл. 59, ал. 1 ЗЗД възниква от деня на забавата на длъжника, която при липсата на определен срок настъпва след покана на кредитора. Поканата за заплащане на обезщетение има значение за определяне на началния момент, от който длъжникът изпада в забава и дължи обезщетение по чл. 86, ал. 1 ЗЗД в размер на законната лихва върху сумата, с която неоснователно се е обогатил (в този смисъл решение № 4/23.01.2009 г. по гр. д. № 5382/2007 г. по описа на ВКС, П г. о. ; т. 4 и т. 5 от П ПВС № 1/28.05.1979 г.; ТР № 82/28.02.1975 г. по гр. д. № 74/1974 г. по описа на ОСГК на ВС и др.).

Вземането за неоснователно обогатяване по чл. 59 от ЗЗД е обусловено от установяването на следните елементи – 1/. имуществено разместване в патримониума на ищеца и ответника, в резултат на което ответникът се е обогатил за сметка на ищеца; 2/. връзка между обедняването на ищеца и обогатяването на ответника, която произтича от общи факти, породили обогатяването и обедняването; 3/. липса на правно основание за имущественото разместване; 4/. липса на друго основание за защита на правата на обеднелия ищец.

За да бъде уважен предявеният иск по чл. 59 ЗЗД, в тежест на ищеца е да докаже, че през процесния период ответникът е бил собственик на процесния имот, че е потребявал топлинна енергия в имота за стопански нужди, както и е ползвал услугата дялово разпределение, че не е имало годно правно основание ответникът да потребява тази енергия /липса на валидно основание за имуществено разместване в отношенията между двете страни/, стойността и количеството на потребената топлинна енергия и на възнаграждението за дялово разпределение на същата, както и че е поканил ответника да плати сумите.

В конкретния случай твърдяното имуществено разместване се свежда до установяване от страна на ищеца при пълно и главно доказване на обедняването му до размера и количеството на доставената на ответника през исковия период топлинна енергия, обогатяването на ответника чрез консумирането на тази енергия и спестяване на разходи за нейното овъзмездяване, както и наличието на връзка между обогатяването и обедняването – че топлинната енергия е доставяна до имот на ответника при липса на валидно основание за това имуществено разместване в отношенията между двете страни. Следователно, основателността на предявения иск се предпоставя от установяването на следните факти: 1/. реално доставена топлоенергия за небитови нужди за процесния имот; 2/. реално ползване, в смисъл на обитаване на имота от ответника, за който се твърди да е доставяна топлинна енергия.

Имуществените облаги се изразяват в увеличаване на актива на имуществото на обогатения, в намаляване на неговите пасиви или спестяване на обогатения на някои разходи, които той е трябвало да понесе. В последната хипотеза спестяването на разходи води до обогатяване в случай, че разходите са били необходими и ответникът по иска с

правно основание чл. 59 от ЗЗД е трябвало да ги понесе от собственото си имущество, без да съществуват изгледи за тяхното връщане /решение № 587/01.11.2010г. по гр.д. № 941/2009г. на ВКС, ГО, IV ГО/. В настоящия случай ищецът твърди, че ответниците са спестили разходи за доставената и ползвана от тях в съсобствения им имот топлинна енергия. По делото не е спорно обстоятелството, че ответниците притежават правото на собственост върху топлоснабдения имот за исковия период.

Обществените отношения, свързани с осъществяването на производство и продажба на топлинна енергия за заявления в исковата молба период се регулират със Закона за енергетиката (ЗЕ).

Според § 1, т. 43 от ДР на ЗЕ (приложима редакция до 17.07.2012 г.) "потребител на енергия или природен газ за стопански нужди" е физическо или юридическо лице, което купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация, горещо водоснабдяване и технологични нужди или природен газ за стопански нужди, както и лица на издръжка на държавния или общинския бюджет. Съгласно разпоредбата на § 1, т. 33а от ДР на ЗЕ (в сила от 17.07.2012 г.) и приложима за процесния период, "небитов клиент" е физическо или юридическо лице, което купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация, горещо водоснабдяване и технологични нужди или природен газ за небитови нужди, като продажбата на топлинна енергия за стопански нужди се извършва въз основа на писмен договор при общи условия, сключен между топлопреносното предприятие и клиент на топлинна енергия за небитови нужди - арг. чл. 149, ал. 1, т. 3 ЗЕ (изм. ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.).

В случая ищцовата претенция се основава на твърденията за липса на сключен писмен договор между страните и наличието на неоснователно обогатяване от ответниците.

Безспорно е по делото, че процесният топлоснабден имот е предназначен за задоволяване на стопански нужди, съответно небитови нужди, доколкото представлява магазин. С оглед на това топлоснабдяването на имота следва да се извършва при условията на чл. 149, ал. 1, т. 3 ЗЕ - въз основа на писмен договор при Общи условия, сключен между топлопреносно предприятие и клиент а на топлинна енергия за небитови нужди. В случаите, в които страна е клиент на топлинна енергия за битови нужди, договърът между него и доставчика на топлинна енергия се счита за сключен при публично оповестените общи условия с конклюдентни действия - по арг. от чл. 150 ЗЕ. Когато обаче топлинната енергия се продава на клиент за небитови нужди, законът предвижда това да се осъществява въз основа на писмени договори при общи условия. Регламентираната в чл. 149, ал. 1, т. 3 ЗЕ специална форма за сключване на договора за продажба на топлинна енергия между топлопреносното предприятие и клиентите за небитови нужди води до извода, че тя е форма за действителност на сделката. В случая наследодателката на ответницата има качеството на небитов клиент на топлинна енергия по смисъла на § 1, т. 33а ДР на ЗЕ, поради което и за да е действителен сключеният от нея договор за продажба с топлопреносното предприятие, трябва да се установи, че е спазена предвидената в чл. 149,

ал. 1, т. 3 ЗЕ писмена форма. Този извод следва както от представените по делото доказателства относно нуждите, които задоволява имотът, така и от анализа на дефинитивните разпоредби на понятията за " небитов клиент " и " битов клиент ", който съгласно § 1, т. 2а ДР на ЗЕ е клиент, който купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация и горещо водоснабдяване, или природен газ за собствени битови нужди. От анализа на двете дефинитивни разпоредби от ДР на ЗЕ, както в отменената редакция на закона - § 1, т. 42 и т. 43, така и в действащата, следва, че законодателят е използвал като критерии при дефиниране и разграничаване на понятията: вида правен субект (физическо или юридическо лице) и нуждите, за които той ползва/купува енергия (битови - за домакинството си, или небитови - по арг. на противното, такива които не задоволяват битови нужди). Определящи са нуждите, за които се ползва/купува енергия. Разпоредбата на чл. 153 ЗЕ сочи единствено кои са клиентите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, присъединена към абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, но не и как следва да се уредят отношенията между клиентите и топлопреносното предприятие, което е предвидено именно в чл. 149 - 153 ЗЕ.

В настоящото производство не се спори, че между главните страни не е бил сключен договор за продажба на топлинна енергия за процесния период в предвидената в чл. 149, ал. 1, т. 3 ЗЕ писмена форма, поради което помежду им не е възникнало валидно облигационно правоотношение за продажба на топлинна енергия за небитови (стопански) нужди.

При невъзможност на топлопреносното предприятие да търси стойността на доставената топлинна енергия на договорно основание, то същото разполага с правата по чл. 59, ал. 1 ЗЗД, с която норма законодателят е предвидил, че всеки, който се е обогатил без основание за сметка на друго, дължи да му върне онова, с което се е обогатил, до размера на обедняването. С тази законова норма се осуетява всяко неоснователно преминаване на блага от едно имущество в друго, въпреки липсата на конкретно уредена възможност в други текстове на закона. Предвид изложеното и при липсата на писмен договор въззивният съд приема, че между страните не е възникнало валидно облигационно отношение и ищецът може да търси претендираните суми с иска по чл. 59 ЗЗД.

Релевантно за делото с оглед правния характер на предявените иски е дали ответниците са ползвали имота лично през процесния период. Това е така, защото само ползвайки го биха могли да се обогатят със стойността на топлинната енергия, потребена в него.

По делото е установено въз основа на представените и неоспорени договори за наем, че процесният имот е бил предоставен от ответниците за временно и възмездно ползване на трети за спора лица по силата на договори за наем от 14.05.2015г., със срок на действие от 01.06.2015г. до 01.06.2017г., и по договор за наем от 01.06.2017г., със срок на действие от 01.06.2017г. до 01.06.2020г.

За да е основателна претенцията, основана на нормата на чл. 59, ал. 1 от ЗЗД не е достатъчно да се установи, че ответникът е собственик или вещен ползвател на топлоснабдяван имот, а е необходимо ищецът да проведе пълно и главно доказване, че

насрещната страна реално е ползвала топлинна енергия. При съобразяване на процесуалното бездействие на ищеца за установяване на този релевантен факт, напротив – по делото се установи, че топлинната енергия е консумирана /ползвана/ от трето за спора лице въз основа на валиден договор за наем, съдът следва да приложи неблагоприятните последици на правилата за разпределение на доказателствената тежест и да приеме за ненастъпили тези правни последици, чиито юридически факт е останал недоказан. Отнесено към разглежданата хипотеза това означава, че съдът приема, че ответниците не са консумирали топлинна енергия за отопление на имот и за битово горещо водоснабдяване, поради което и не е налице хипотеза на спестяване на разходи за нейното овъзмездяване. При така установеното се налага извод, че не е налице елемент от фактическия състав на чл. 59, ал. 1 от ЗЗД – липсва обогатяване от страна на ответника, поради което предявеният иск е неоснователен.

По изложените съображения първоинстанционното решение следва да се отмени в обжалваната му част и вместо него да се постанови друго, с което предявеният иск да се отхвърли.

По отношение на разноските:

С оглед изхода на спора и предвид изричното искане в полза на въззивниците следва да се присъдят сторените по делото разноски в общ размер на 50 лева за държавна такса.

Предвид изхода на делото първоинстанционното решение следва да бъде отменено и в частта, в която ответниците са осъдени да заплатят на “Т.С.” ЕАД съдебни разноски в първоинстанционното исково и в заповедното производство.

В полза на ответниците следва да се присъдят сторените по делото съдебни разноски в първоинстанционното производство в размер на 300 лева за заплатено адвокатско възнаграждение.

На основание чл. 280, ал. 3 от ГПК и с оглед цената на всеки един от обективно кумулативно съединените искиве настоящото решение не подлежи на касационно обжалване.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 20057451 от 04.03.2021г., постановено по гр.д. № 13950/2020г. по описа на СРС, ГО, 76 състав, **В ЧАСТТА**, в която е уважен предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК от „Т.С.“ ЕАД срещу А.Е. Н. и Л.И. Н. иск с правно основание чл. 59, ал. 1 от ЗЗД за установяване съществуването на вземане в размер на сумата от 464, 52 лева представляваща стойност на доставена топлинна енергия през периода от м.11.2016г. до м.10.2017г. в недвижим имот – магазин № 2, находящ се в гр. София, ул. ****, ведно със законната лихва от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение до окончателното изплащане, с която ответникът се е обогатил неоснователно за

сметка на ищеца, както и **В ЧАСТТА**, в която ответниците са осъдени да заплатят на „Т.С.“ ЕАД съдебни разноски в исковото и в заповедното производство в пълен размер и **ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК от „Т.С.“ ЕАД, с ЕИК ****, седалище и адрес на управление гр. София, ул. „****“ срещу А.Е. Н., ЕГН ***** и Л.И. Н., ЕГН *****, и двамата с адрес гр. София, жк **** иск с правно основание чл. 59, ал. 1 от ЗЗД за установяване съществуването на вземане в размер на сумата от 464, 52 лева представляваща стойност на доставена топлинна енергия през периода от м.11.2016г. до м.10.2017г. в недвижим имот – магазин № 2, находящ се в гр. София, ул. ****, ведно със законната лихва от датата на депозирание на заявлението за издаване на заповед за изпълнение до окончателното изплащане, за която суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК по ч.гр.д. № 72790/2019г. по описа на СРС, ГО, 76 състав.

ОСЪЖДА „Т.С.“ ЕАД, с ЕИК ****, седалище и адрес на управление гр. София, ул. „****“ да заплати на А.Е. Н., ЕГН ***** и Л.И. Н., ЕГН *****, и двамата с адрес гр. София, жк ****, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата от 300 лева – съдебни разноски в първоинстанционното производство, както и да заплати на основание чл. 273, вр. чл. 78, ал. 1 от ГПК сумата от 50 лева съдебни разноски във въззивното производство.

Решението е постановено при участието на привлечено от ищеца трето лице-помагач - "Т.С." ЕООД.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____